

CONCIO
HABITA IN
ECCLESIA

Ste Mariæ Cantabrigiæ,

JUL. 3. 1724.

Pro Gradu Doctoratûs.

PER

THO. MANNINGHAM, S.T.P.

Et nuper Coll. Regal. Socium.

*Rogatu Procancellarij & Capitem Collegio-
rum, in lucem edita.*

LONDINI:

Impensis JONAH BOWYER, ad Insigne Rosæ,
in Cœmeterio de Pauli. MDCCXXIV.

CONCITO

HABITA IN

ECCLIA

St. Mary in Cambridge

Vol. 3. 1724.

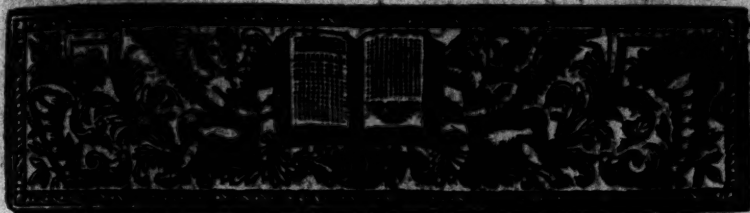
Pro Grati D. Borstein

THE MARYHAM ST. P.
BRITISH
By request Coll. R. 1724.

Regina Protestantis & Capitan College
vini, in hunc edita.

LONDINI:

Ingratia Jona D. W. 1724. ad Ind. an. R. 1724.
in Comendatio de P. 1724. M. 1724.

MATTH. XIII. Commat. ultimo.

Ita scriptum est.

Kai ouk epoiesen enei dunameis pollas, dia t' απιστην αυτων.

Et non fecit ibi multas virtutes propter incredulitatem eorum.

BENE notum est *Vanninum*, aliosque insipientis sapientiae consultos, his Evangelistae verbis male intellectis, ad fidem Christi miraculis detrachendam, pessimo abuti exemplo: tanquam Dominus noster lucem & oculos acutius cernentium fugeret, & velut * Alexander ille Pseudomantis Luciani, duceret sibi opus esse *ανδρειων παρειων & ηλιδων* hominibus cras-

* Luc. Alex. five Pseudmantis.

sis & stolidis, ad fidem operibus suis eliciendam, & nusquam virtutes ederet, nisi adjutus credulitate spectantium; ridiculum sane commentum, & ab omni veritate alienissimum; sed ita comparata sunt *Irrisorum* ingenia, ut quidvis amplecti velint pro Veritate, potius quam ipsam Veritatem. Si enim verborum ordinem ac vim paulò diligentius excutiamus, luculenter patebit locum defuisse Christo, Virtutibus edendis, non quia altius saperent ibidem homines, sed quia miris modis desiperent. Ita enim rem narrat * Divus Matthæus. *Et veniens in patriam suam, docebat eos in synagogis eorum; ita ut mirarentur ac dicerent, Unde huic sapientia hæc, & Virtutes? Nonne Hic est fabri filius? Nonne mater ejus dicitur Maria; & fratres ejus Jacobus & Joseph, & Simon & Judas; & sorores, nonne omnes apud nos sunt? Unde ergo huic omnia ista? & scandalizabantur in eo.* Neq; aliud sonant verba Marci cap. 6. commate primo. *Et egressus inde, abiit in patriam suam, & facto sabbato cepit in synagoga docere; & multi audientes admirabantur in Doctrinâ ejus, dicentes, Unde huic hæc omnia, & quæ est sapientia ei data, & virtutes tales quæ per manus ejus efficiuntur? Nonne hic est faber, filius Mariae, frater Jacobi & Josephi, & Judæ &*

* Matth. cap. xiii.

Simonis, nonne & sorores ejus, nobiscum hic sunt? & scandalizabantur in eo; & non poterat ibi virtutem ullam facere, nisi paucos infirmos impositis manibus curavit, & mirabatur propter incredulitatem eorum.

Certissime constat ex fide utriusq; Evangelistæ nullo modo in dubium vocari, aut doctrinam, aut sapientiam, aut miracula Christi; nullam litem de iis moveri; satis enim ea, suo splendore, suo robore, per se muniebantur. Sed quia apud ipsos in *Nazarethâ* educatus est, non ut *Moses* in regiâ *Pharaonis*, & sapientiâ *Aegyptiorum* imbutus, sed quia fabri filius, quia cognati & affines ejus ipsis bene noti erant, nec ullis ingenij dotibus, ultra communem hominum sortem, gaudebant; quia deniq; natalium splendore carebat; nec purpurâ, nec fascibus, nec ullis aliis humanis phaleris onustus incedebat; non poterant conjicere, undè tantâ sapientiâ, ac tantis virtutibus, supra cognatos, affines, & populares suos eniteret.

Hæc tam stulta popularium incredulitas, tam levibus offensa causis, tam surda ad vocem cantoris, tam insigniter delirans; non potuit nullâ indignatione Domini pectus commovere; nam ipse mirabatur propter incredulitatem eorum. Et jam mirum videri potest alicui cordato? Christum noluisse ulterius, aut doctrinam, aut virtutes projicere inter populum, tam iniquum

iniquum rerum, estimatosque ac iudicem, tam
 inepte pondera ac moles rerum mentem, &
 usque adeo obnixum non cadere, ipsi veritati,
 ipsi salutis.

Nihil certe longius abest à verò quam Chri-
 stum unquam angulos & recessus ad edenda
 miracula quævisse, aut lucem & oculos homi-
 num acutius perspicientium, refugisse. Late-
 bras & caliginem solent quærare pseudoprophe-
 tæ ad miracula faciendâ, & magno cum strepitu,
 in aprium proferre famam eorum, postquam
 non sunt facta. Sed Christus in aperissimâ lu-
 ce, coram quibuscumque, doctis & indoctis, ami-
 cis & inimicis, & sæpius in maximo homi-
 num conventu, atque frequentia, (modò aliqua
 ibidem peccata ferendo idonea, divinus ille
 agricola offenderet) luculentissima solitus est
 edere miracula, & si quod occultius & coram
 paucis testibus ederet, ipse, ne rumores sparge-
 rentur, diligenter cavet. Ipsi Judæorum Prin-
 cipes, Doctores, Sacerdotes, Scribæ, Pharisei
 omnes uno ore confitentur, miraculorum Chri-
 sti veritatem, dum falso & malevolè Principi
 Daemoniorum ea adjudicant, qui reverà in cau-
 sâ erat cur ipsi, post tot miracula edita, credere
 noluerant. Satis constat ex Evangeliiis nusquam
 non edidisse virtutes Christum, nisi ubi summa
 stultitia, cum summa malitiâ & præjudicatis
 opinionibus, conjuncta, ære triplici munierat
 pectora incredulorum, contra omnia specula
 veri-

veritatis & fidei. Nihil itaque magis confen-
taneum erat divina sapientia, quæ nihil fa-
cit frustra, quam parcere operibus, ubi dignum
finem non habitura fore, præsentit. Non enim
equum erat dare sanctum canibus, aut proji-
cere margaritas porcis, in ceno lutoque obvolu-
tis, quorum corporibus impuros spiritus, mi-
racula injectura erant potius, quam ejectu-
ra. *Idem dicitur in Evangelio, quod cum*

Cum itaque hæc vera pateat causa, cur
Christus non poterat, aut quod perinde est,
nolebat edere miracula, propter incredulita-
tem populi; non abs re erit nunc querere,
cujusmodi testimonium miracula Christi, vo-
cationis suæ ipsi perhibuerant; quod longè
luculentissimum & disertissimum fuisse, facile
erit probatum. Contra sententiam nuperi scri-
ptoris, qui in libro de *Fundamentis Christi-
anæ Veritatis* edito, me miracula quidem in
numerus eorum accipere, dignatus est. Ille
enim pro summa suâ pietate & verecundiâ,
non est veritus palam autuare, Evangelia
Christi, ac omnes Novi Testamenti Codices,
omni proprio splendore careere, in nullâ suâ
lucē fulgere, sed alienâ, & omnem siquam
habent, veteri Foederi acceptam deferre; Chri-
stumque & Apostolos, omnia Christiana Verita-
tis fundamenta, in solis Vaticanis Veteris
Testamenti posuisse, adeo ut nullus relinqua-
tur miraculis locus. Hæc quidem non sunt
ipsi-

ipfissima huiusce scriptoris verba, sed idem
valere neq; aliter posse intelligi, paucis osten-
dam.

Nam in hunc modum argumentationem
suam instituit. Christus & Apostoli, funda-
menta Christianæ Religionis posuerunt in
Prophetiis veteris Testamenti; si illa funda-
menta bene stabiliantur, Veritas Christiana
manet inconcussa, solidis superstructa funda-
mentis; sin illa fundamenta vacillent, omnes
Christiana Veritas ruat, necesse est. Nunc si
alia jacta sint fundamenta Christianæ Religio-
nis, præter fidem Vaticiniorum satis firma, non
necesse est, ut sublatis Vaticiniis, fabrica ruat;
sin verò solâ Vaticiniorum fide sublatâ, ne-
cessariò destruatür omnis Christiana Veritas,
non potest non inde sequi, Christum & A-
postolos omnia Veritatis Christianæ fundamen-
ta, in solâ Vaticiniorum fide potuisse. Huc
itaq; redit huiusce scriptoris argumentatio,
quæ ex latebris educta, & nubibus suis evo-
luta, satis facilem se, ad refellendam, præstat.
Longè enim à verò abest Christum & Apo-
stolos omnia Veritatis Christianæ fundamenta,
in solâ fide Vaticiniorum posuisse. Num cre-
dibile est, Christum tot ac tanta miracula
edidisse, nullum alium ob finem, nisi ut im-
plerentur veteris Fœderis Prophetiæ? Nullam-
ne vim in se habuisse miracula sua credidit
Christus, ad animos hominum commovendos,

ad doctrinam suam confirmandam, ad vocationem suam probandam? Nonne ipse ad opera sua saepe provocat? * *Opera quæ facio, testantur de me, quod pater misit me. Si mihi non vultis credere, operibus credite.* Quid? Cum Christus exprobravit civitatibus, in quibus factæ sunt plurimæ virtutes ejus, quia non egissent pœnitentiam? *Væ tibi Chorazin, væ tibi Bethsaida, quia si in Tyro, aut Sidone factæ essent virtutes, quæ factæ sunt in vobis, olim in Cilicio & cinere pœnitentiam egissent.* Si itaq; virtutes à Christo factæ, potuissent per se, sine ope Vaticiniorum, Tyrios, Sidonios, immo & Sodomitas hominum nequissimos, ad pœnitentiam, ad fidem Christianam impulsisse; num Christus & Apostoli nullum fundamentum Christianæ Veritatis in miraculis posuerunt? Num † *secundum Evangelicum Schema* (ut hic scriptor loquitur) i. e. num Evangelistæ non probant per miracula, Jesum esse Messiam, & Christi Religionem esse veram? Nonne Nicodemus, Princeps Judæorum, Synedrij Adseffor, fateretur se, pro explorato habuisse, Jesum esse Messiam per miracula quæ fecit? *Nemo enim, inquit, potest hæc signa facere, nisi*

* Johan. v. 36.

† *Grounds of Christian Religion*, p. 37.

fuert Deus cum eo. Nonne Apostoli ad probandum Iesum esse Messiam, præcipuas partes, miraculis semper adjudicant? Quid aliud sonant verba Petri ad Judæos? *Viri Israelite audite verba hæc, Iesum Nazarenum virum approbatum à Deo in vobis, virtutibus & prodigiis & signis, quæ fecit Deus per illum, in medio vestri, sicut & vos scitis.* Quid aliud Pauli? (si is sit author Epistolæ ad Hebræos) * *Contestante Deo, signis & portentis & variis virtutibus.* Deus scilicet approbat, Deus contestatur miraculis, Iesum esse à se missum, & tamen, si quid veri crepet, hujusce scriptoris acumen, miracula, sunt nulla fundamenta Christianæ Veritatis. Si mentem hujus scriptoris satis assequor, dum pro nullis habet, pro firmissimis habet. Displicet iste locus de miraculis, neq; sperat tractatis aliquem fucum se facere posse, aut nebulam spargere stellis, tantâ luce fulgentibus. Miracula nihil probant! Credo, quia nimis probant. At ipse disertè negat, Deum permissurum esse miracula † *sæpè* fieri, ad mendacia stabilienda; immò neq; semper ac perpetuò fieri, pro veritate. Quasi numerus

* Hebr. ii. 4.

† P. 2.

deesset Christi miraculis! at si Christus, inquit, & Apostoli testimonia sibi ex vetere foedere || inepte adsciscant; omnis miraculorum fama, pro falsis rumoribus habenda est. At neq; Judæi Christo Contemporanei, neq; *Talmudistæ*, neq; *Julianus Imperator*, neq; *Celsus*, nec *Porphyrus*, veritatem Christi miraculorum, unquam negare ausi sunt. At Petrus, inquit, vaticinia miraculis prætulit, in his verbis, * *Et habemus firmiorem propheticum sermonem, cui bene facitis attendentes, quasi lucernæ lucenti in caliginoso loco, donec dies elucescat, & Lucifer oriatur in cordibus vestris.* Sed certè non ob eas rationes quas hic scriptor affert, quia scilicet *Vaticinia quæ proficiscuntur à Spiritu Sancto, validius rem probant, quam miracula quæ externa sunt argumenta, & sub sensum cadunt.* Quasi miracula non æquè proveniant à Deo, & impletiones Vaticiniorum, non æquè sub sensum cadant, ac miracula. Exempli gratiâ, Christus & Prophetæ prædixerunt, funestissimum Hierosolymæ excidium, Templi usq; à fundo everfionem, & miseram Judæorum dispersionem; nonnè legendo, audiendo ex auribus & oculatis testibus, rem ita se habere pro explorato habemus? Nonne sub sensum cadit

prædicta Christi & Prophetarum re & eventis, probari? Ob rationes † nihilò graves, Vaticiniorum impletiones, longè luculentissima & maxime idonea ad fidem stabiliendam, argumenta esse contendit; quia in aliis argumentis quæstiones ac dubia possunt oriri, de autoritate Codicum, Scriptorum, Testium; an veri sint ac genuini; quasi libri Prophetici ac Vaticinia, eorumque impletiones, per utrumque; Foedus sparsa; non æquè laborent his incommodis, ac reliquæ partes sacrorum codicum. Petrus quidem comparat propheticum sermonem ex veteri Foedere haustum, lucernæ lucenti in caliginosis locis, qui die elucescente, & Lucifero oriente in cordibus hominum *per Evangelium Christi*, firmior in dies ac clarior evadit; sed si demus miraculis comparare, uni tantum *deum* à se & duobus aliis viso, non miraculis in genere, comparare certum est.

Hæc autem de vaticiniis dicta velim, non eo animo, ac si minus fidendum iis existimem, aut quod, unquam fidem suam fefellisse, suspicer; quod longissime à vero abest; suum enim robur, suum pondus & id *gravissimum*, habent; & si singula minùs valent, universa certè

† P. 29.

tamen, inter se connexa atq; conjuncta, valere debebunt. Sicut enim sacri codices testantur, neminem hominem ita locutum fuisse, sicut hic homo, neminem tot ac tanta opera edidisse, ita non minus verum est, in nullo alio præter Christum, Præphetarum vaticinia, suum scopum, suum finem æquè tetigisse. Ut meritò ac jure nunc quæramus à Judæis, num venisse credunt, quem venire oportebat, an venturum expectant? Si venturum expectant, contra fidem omnium oraculorum, primum Messiae adventum, prædicentium, expectant. Nam ex suâ ipsorum sententiâ, atq; consensu, signa eorum temporum, periodi, & ipsa tempora jamdiu, longè præterlapsa sunt omnia, atq; præterita; neq; peccata sua, ut ipsi perhibent, morantur adventum Domini, sed revera sunt in causa, quominus illum jam advenisse, credant. Contendo itaq; cum *Grotio*, contra hunc scriptorem; Christum & Apostolos in convertendis & Judæis & Gentibus, palmam & præcipuas partes miraculis semper dedisse, prophetias non neglexisse, quæ conjuncta miraculis, mutuam sibi invicem opem, lucemq; impertiunt, & amicissime conjurant. Cum Apostoli Gentes ad fidem vocarent, Christumq; prædicarent, Prophetam à Deo missum, ad homines erudiendos & salvandos, illumq; supremo die hominum venturum Judicem annuntiarent; quibus argumentis potissimum

rem

rem confecisse credideris? Certè non Vaticiniis veteris Testamenti, apud Gentes; hoc enim fuisset ignotum per ignotius; nec persuadendo hominibus, ut *primò Judæi fierent, deinde Christiani*, (quæ methodus huic scriptori maxime arridet) sed miraculis quæ Christus fecit, & quæ ipsi fecerunt in ejus nomine, sed resurrectione ejus à mortuis, omnium miraculorum facile principe. Ita enim Divus Paulus, Athenis, cum Stoicis & Epicureis Philosophis, differens, testatur *Deum annuntiasse hominibus, ut omnes ubiq; pœnitentiam agant, eo quod statuit diem, in quo judicaturus est orbem in equitate, in viro, in quo ipse statuit, fidem præbens omnibus, suscitans eum à mortuis.*

Crediderim itaq; Apostolos hunc ordinem ac methodum Evangelium prædicandi & Judæis & Gentibus, aut non multo abhorrentem, adhibuisse;

Primo ostendisse; Doctrinam Christi purissimam fuisse & sanctissimam, qualem à Deo proficisci fas est & humanæ rationi accommodatissimam, vitamq; præceptoris, eadem quæ præcepta, sanctitate refulxisse. Secundo, Deum signis, prodigiis & virtutibus editis, approbasse & contestatum fuisse, Christum Filium suum, à se esse missum Divinæ voluntatis hominibus interpretem. Sed hic fortasse Judæorum

rum aut Gentium aliquis quærat & objiciat, quo pacto fieri potuit, ut vir tam egregiæ sanctitatis, tam divinâ indole indutus, qui longè supra hominem saperet, qui nihil sine numine Dei, aut loqueretur aut ageret, post tot ac tanta miracula à se edira, adeo tandem à Divinâ Providentiâ abjiceretur, ut à popularibus suis in patibulum sublatu, inter duos latrones, & loco latronis & homicidæ, vitam finiret? Fidem enim adjungere, spem conjicere in hominem, à popularibus suis, contemptum, consputum, flagellatum, & crucifixum; offensionis erat lapis, in quem & Gentes & Judæi impingebant. Judæi enim carnaliter nimis sentientes, & oracula sua perperam intelligentes, pugnacem aliquem Heroa, pro Messia suo somniarant; qui vi & armis rem gereret, qui Imperium Judaicum longè lateq; proferret, Romanosq; rerum Dominos, sub jugo suo mitteret.

Ad hæc offendicula tollenda, commodam sanè ac opportunam opem, tulerunt Prophetiæ, quæ nihil novum, nihil inexpectatum aut inopinum, nihil eorum quæcunq; passus est Christus, non multò ante prævisum & prædictum fuisse, ostendunt, nihil deniq; sine divino numine & consilio evenisse, testantur. Ita enim Petrus disserit Act. Apost. cap. secundo. *Hunc, scilicet Christum, definito consilio & præscientiâ Dei traditum, per manus iniquo-*
rum

*rum affigentes interemistis. Ita Paulus A&.
Apost. cap. 26. Auxilio autem adjutus Dei,
usq; in hodiernum diem sto, testificans minori
atq; majori, nihil extra dicens, quam ea quæ
propheta locuti sunt, & Moses; si passibilis
Christus, si primus ex resurrectione mortuorum,
lumen annuntiaturus est populo & gentibus.*

Hujus etiã ordinis ac methodi vestigia ap-
parent non obscura, in 24 cap. Lucæ, adeo
ut ipsi Domino arrisisse videatur; ubi duo
discipuli ad Emmaunta iter facientes, ita cum
Christo de Christo locuti sunt. *Num tu so-
lus peregrinus es in Hierusalem, & non cog-
novisti quæ facta sunt ibidem his diebus, de
Jesu Nazareno, qui fuit vir propheta in
opere & sermone, i. e. doctrinâ & miraculis,
coram Deo, & omni populo, & quomodo eum
tradiderunt summi sacerdotes & principes no-
stri, & crucifixerunt eum. Nos autem spe-
rabamus, quia ipse erat redempturus Israel.
Et ipse dixit ad eos, O stulti & tardi in
corde ad credendum in omnibus quæ locuti sunt
propheta, nonnè hæc oportuit pati Christum
& ita intrare in gloriam suam? Et incipiens
à Mose, & omnibus prophetis, interpretaba-
tur illis, in omnibus scripturis, quæ de ipso
erant. Vaticiniorum itaq; hic potissimum usus
ac fructus fuisse, ac esse videtur; ut abstrusa
Dei consilia hominibus aperiant, ut reconditos
divinæ sapientiæ thesauros recludent, ut men-
tem*

tem Dei, ac finem eorum quæ passus est Christus, investigantibus, facem præferant; ut arcanum humanæ redemptionis fidelium animis ostendant, quæ, sine morte Christi, non potuit ad bonum exitum perducì. Habent enim Vaticinia in Pharetris suis, *πολλὰ ὡς βέλγη φάρμα σικερόδον, ἐς ᾧ τὸ πᾶν, ἐρμηνέων χαρίζει; adeo ut conversis potius quam convertendis utiliozem operam præstent. Quo sensu Divus Petrus (ad conversos enim scribit) *benè facere*, ait, *attendentes prophetico sermoni, ut lucernæ lucenti in caliginosis locis.*

Cum itaq; hic scriptor Vaticinia miraculis longè præstantiorem operam navare, ad fidem hominum eliciendam, contendit; nullus dubito, quin ideò firmissima esse Christianæ Veritatis fundamenta asserat; aut quia minimè firma, ipse perperam credit; aut quia sperat se, cicindelarum more, aliquantulum posse nitere in his locis caliginosis; & in hâc Palæstrâ aliquem excitare posse pulverem, qui oculis minus acutè perspicientium, & lippientium inhæreat, aciemq; obtundat. Si enim in vaticiniis veteris Testamenti, eruendis, conferendis, & applicandis, aut propter longinquitatem temporum; aut obscuritatem idiômatibus Hebraici; aut salebrosam indolem Prophetici Syli; aut discrepantiam codicum, exem-

* Pind. Od. 2. 150. Ox. Ed.

plarium, paraphrasium, citationum; aut varietatem lectionum & punctuationum; aut ob aliquas mendas, & maculas, quas aut fraus, & malitia Judaeorum fudit, aut humana parum cavit incuria; si aliqua nubecula, ex tam multiplici rerum & causarum concursu & confusione, subinde oriatur; tota fabrica, ex sententiâ hujus scriptoris; ruat. necesse est; si aliqua sententiola in novo Foedere aut obiter, aut proverbialiter, citata, non habeat totidem verba, adamussim sibi respondentia, eundemq; sensum exacte exprimentia, in veteri Foedere; (quod facile usu evenire potest ac solet, ubi etiam eadem res, diverso idiomate, stylo, ac lingua, descripta sunt) si aliquid hujusmodi sentet contingat, ex sententiâ hujus scriptoris, testimonia vacillant, fundamenta ruunt, actum est & conclamatum, de omni veritate Christianâ. Sed non abs re erit, hujusmodi objectionibus, amplissimum responsum, e penâ Grotij depromptum, opponere; Viri, ipso scriptore Judice, in sacris scriptis exercitissimi, & subactissimi judicii; quod sic se habet.

“ * Hunc similesq; locos olim Celsus & Julianus, Judæi veteres olim & nunc quoq;
“ soliti sunt Christianis objicere, tanquam

* Grot. annot. in Matth. cap. 1. comm. 22.

" minus fideliter ab Apostolis, eorumq; secta-
 " toribus, adducta esset Prophetarum autho-
 " ritas; sed notandum est, non pugnare A-
 " postolos adversus Judæos, his quasi testimo-
 " niis, ut probent Jesum esse promissum Mes-
 " siam; pauca enim sunt Oracula quæ in
 " hunc finem usurpant, contenti cæterum
 " Christi miraculis & resurrectione; nam (ut
 " ille olim dicebat) aut hæc satis erant, aut
 " nihil satis erat, at quibus id jam persuasum
 " erat, Jesum esse illum Messiam, his simul
 " ostensum voluerunt, quomodo tota Divina
 " œconomia priorum temporum, hunc ipsum
 " Christum, ejusq; res gestas; ut pulcherri-
 " mam perfectissimamq; speciem, perpetuò
 " velut ante oculos habens, cætera omnia ad
 " illud instar effinxerit.

Ex quâ gravissimâ annotatione satis pater,
 quas partes Vaticiniis, quas miraculis Apostoli
 dederunt; & certè, si resurrectio Christi à mor-
 tuis, miraculorum omnium princeps, non
 probat eum esse promissum Messiam; nihil id
 probare potest. Nam illud miraculum & lu-
 culentissimè probatum est, & utriusq; Fœderis
 vaticinium, sibi adjunctum habet. Ipsi enim
 Judæi fatentur Christum hunc eventum præ-
 dixisse; nam principes sacerdotum & pharisæi
 ad Pilatum convenerunt dicentes, Domine
 recordati sumus quod seductor ille dixit, ad
 hoc vivens, post tres dies resurgam.

ergo custodiri sepulchrum usq; in diem tertium; ne forte veniant discipuli ejus, & furentur eum. Cum itaq; sepulchrum obsignârint, custodes apposuerint, omnibûsq; modis caverint Judæi, ne fraus sibi fieret à Christi discipulis, eâdem operâ caverunt, ne factam sibi fraudem causari possent, postquam verè Christus revixisset. Quo pacto ipsi Judæi, postquam ultro ac spontè signâssent & sigillâssent: invito animo, & obtorto collo adducti sunt *Testes* hujus miraculi.

Objiciant itaq; Judæi, si placet, Christianos fiduciam suam, ac spem omnem conijcere in virum crucifixum; sed in virum, qui ipsis Judæis testibus, dixit adhuc vivens, post tres dies *resurgam; & resurgebat; & à mortuis redux,* non unâ aut alterâ tantum vice se in conspectum dabat, sed per quadraginta dies, colloquebatur, convalescebatur, convivebat discipulis; nec paucis tantum visus est, sed plusquam quingentis simul; qui igitur huic miraculo fidem adjungere nolunt, (ut alibi dictum est in Evangelio) *neq; si quis ex mortuis resurrexerit, credent.*

Sed certo certius est, ubicunq; sapientia hujus mundi, superba & contumax, & nimis altum de se sentiens, conjuncta cum præjudicatis opinionibus, erroribus & vitiis, animis hominum penitus insederit, altèq; radices egerit;

egerit; nullis miraculis, nullis argumentis,
 nulli veritatis splendori, locum daturus esse.
 Ita enim Divina Providentia visum est; do-
 ciles ac humiles erudire gaudet; indociles ve-
 rò, incredulos, contumaces, obnixos veritati
 non cedere; suae cecitati tradere, suam stulti-
 tiam pati, æquum censet. Merito enim ple-
 tuntur tenebris, qui diem ferre recusant, me-
 rito nubes & inania capiunt, qui lucem, qui
 veritatem ut hostem, fugiunt paventq;. Cum
 enim Deus pro summâ suâ benignitate, vias
 salutis hominibus patefecerit, *per Evangelium*
Christi; quam ingratum, quam invisum & Deo
 & hominibus, opus aggrediuntur, qui nebu-
 las & caliginem, hominum oculis offundere
 conantur, quo minus possint boni fontem vi-
 sere lucidum? Qui ipsum cœlum stultitiâ suâ
 petunt, & vituperant, ut sapere putentur; qui
 si aliquas maculas forte in sole conspexerunt,
 solem continuo non lucere clamitant. Certe
 Deus tam libenter cæcipientes, cecitati suae
 derelicturus est; neq; injuriâ; ut enim co-
 lonna nubis ex unâ parte, Israelitis per *mare*
rubrum gradientibus, & lucem & salutem de-
 dit; ex alterâ tenebras & exitium hostibus
 immisit; & ut cæcitas per miraculum *Elyme*
Mago immissa est, cum alias solebant miracu-
 la visum dare; & ut limus durescit, cera au-
 tem liquefit, uno eodemq; igne; ita non
 mirum est, alios Evangelio prælucente vitam
 ac salutem consequi, alios eadem luce abu-
 tentes,

tentes, ad exitium suum ceciores reddi. Mi-
rum autem in modum se decipiunt, fucumq;
sibi faciunt, increduli hi *Irrisores* religionis
& veritatis; dum sibi nimis placent, dum sibi
male palpantur ac plaudunt, tanquam ipsi è
meliore luto facti essent, & ingenio defeca-
tione præditi, nec pectora gestarent adeò ob-
tusa, ut vulgus hominum, qui summâ stulti-
tiâ & temeritate, ad quidvis credendum fe-
runtur; cum ipsi interea sint omnium ho-
minum ad summam usq; stultitiam, maximè
creduli. Ita enim comparati sunt hominum
animi, ut nihil agere, nihil sentire, nihil co-
gitare, prorsus deniq; dormire, nullo modo
queant. Non potest fieri, quin aliquas secum
ineant rationes, aliquas rerum opiniones sibi
fingant; adeo ut necesse sit, aut vera eos
credere, aut falsa pro veris habere. Cum
vero id genus homines divina rejiciant oracu-
la, nescio, ex quo alio fonte, verum haurire
possint. Dum itaq; nullâ credulitate se im-
bui volunt, nullis non erroribus & mendaciis
fidem adjungunt; omnia præter vera, & veri-
similia *credunt*; si aliquos *calices* in sacris
scriptis, fortè invenisse, sibi videantur, sum-
mo cum fastidio omnes *percalantur*; dum *ca-
meles* suos faciliè *deglutiant*, & pro *calicibus*
habent; contra rerum naturam & omni ratio-
ne repugnante, mundum sine sapientiâ factum
esse *credunt*, sine Providentiâ regi; hunc so-
lem & stellas, & decedentia certis tempora
momen-

momentis, nullâ formidine, nullâ admiratione imbuti spectant, omnia sine numine Dei, casu quodam, aut nescio quâ necessitate fieri *credunt*; materiam cogitare, animas hominum ut corpora interire *credunt*; nullas rerum causas à fine oriri *credunt*; oculos non ad videndum factos esse *credunt*, aures non ad audiendum, dentes non ad Masticandum, solem non ad Illuminandum, & deniq; quod summa credulitatis maximum est indicium, *credunt* se solos sapere.

Nunc Deo Patri, Filio, & Spiritui Sancto, sit omnis Honor & Gloria in secula seculorum. Amen.

JOHANNES BOWEN, Typographus, Londoniæ, in Regia Societate, 1711.

182

non utat... 10 L... 11... 12...

2. **G**loria ad Clerum in Synodo Provin. Can-
tuarie in Provin. ad D. Pauli, Die 12°
Oct. 1722. A. R. Hares, T. P. Dec. Eccl. Cath.
Wigorn.

3. **S**ermo Habita in Schola Regia, Aprilis 28.
1724. coram venerabili Convencu, admodum Re-
verendorum Episcoporum & Reverendissimorum Pa-
storum, de Temporis Redemptione. Per Sam-
sonum Effwick, Th. Bac. Sancti Michaelis apud
Ripam & Sanctae Trin. minoris apud Londinam
Rectorem.

3. **O**ratio Anniversaria in Theatro Collegii Re-
galis Medicorum Londin. Habita ex Harvei in-
stituto in eorum commemorationem qui sua in
hoc Coll. bene meriti sunt. 19 Dec.
Anno 1722.

4. **P**raelectiones Chymicae. In quibus omnes fere
Operationes Chymicae ad vera Principia & ipsas Na-
turae Leges deducuntur. Anno 1701 Oxonij in
Museo Ashmoleano habita. A. Johanne Freind.
M. D. Ed. Christ. A. 1701.

Prostant apud **JONAS HOWELL**, ad Insigne
Rose juxta Porticum Occidentalem Eccl.
D. Pauli.

